

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego odmówił G. K. uchylecia decyzji z dnia 10 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 10 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiesił wnioskodawczyni wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku w oparciu o treść art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast decyzją z dnia 17 grudnia 2012 roku podjął wypłatę emerytury od dnia 22 listopada 2012 roku. Podkreślił, że wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt K 2/12 Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z Konstytucją. Wyrok ten został ogłoszony w Dzienniku Ustaw w dniu 22 listopada 2012 roku i począwszy od tego dnia utracił moc prawną art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Wskazał, że Trybunał Konstytucyjny nie wskazał ani w wyroku, ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy obowiązującej wskazanych przepisów. Tym samym wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 roku okresu zawieszenia emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z powyższym organ rentowy odmówił uchylecia decyzji z dnia 10 października 2011 roku, w części w jakiej decyzja ta dotyczy zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku, co oznacza brak podstaw do wypłaty wyrównania emerytury zawieszanej w tym okresie.

(decyzja z dnia 4 kwietnia 2013 roku – k. 171 akt ZUS)

W dniu 10 czerwca 2013 roku G. K. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji, w części która zawiesza prawo do wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku. Wskazała, że odmowa wypłaty zaległej emerytury za sporny okres jest niezgodna z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Podniosła, że na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przyjąć należy, że przyczyna prawna wstrzymania wypłaty nigdy nie istniała.

(odwołanie – k. 3-4)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o odrzucenie odwołania z uwagi na znaczne przekroczenie terminu do jego wniesienia oraz dodatkowo powołał argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 12 - 12 odwrót)

Na rozprawie w dniu 29 października 2013 roku wnioskodawczyni poparła odwołanie.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania.

(protokół rozprawy z dnia 19 października 2013 roku – k. 34-35)

Postanowieniem z dnia 29 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił odwołanie G. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 4 kwietnia 2013 roku, uznając, iż zostało ono złożone z przekroczeniem miesięcznego terminu wynikającego z art.477⁹ § 1 kpc.

(postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29.10.2013r. – k.37)

W dniu 4 grudnia 2013 roku wnioskodawczynie złożyła zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi, wnosząc o jego zmianę i zobowiązanie organu rentowego do wypłaty należnej emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

(zażalenie – k.51-54)

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Apelacyjny podniósł, iż w świetle okoliczności sprawy nie można uznać, iż odwołanie G. K. zostało złożone z przekroczeniem ustawowego terminu. Ponadto nawet przyjmując, iż doszło do opóźnienia w złożeniu odwołania, to przekroczenie terminu nie było nadmierne oraz nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującej. Z tych też względów, zdaniem sądu Apelacyjnego odwołanie winno być przyjęte do merytorycznego rozpoznania.

(postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 20.01.2014r. – k.60-61)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

G. K. urodziła się w dniu (...).

(bezsporne)

G. K. od dnia 1 lipca 1998 roku jest zatrudniona w Komendzie Miejskiej Policji w Ł..

(bezsporne: kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych – k.7 plik II akt ZUS, zaświadczenia – k. 7-10, 143 plik I akt ZUS, zaświadczenie – k. 9 plik II akt ZUS)

W dniu 24 kwietnia 2009 roku G. K. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o emeryturę.

(bezsporne: wniosek o emeryturę – k. 1-4 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 13 maja 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał wnioskodawczynie emeryturę od dnia 1 kwietnia 2009 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę.

(bezsporne: decyzja z dnia 13 maja 2009 roku – k.33-34 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 10 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wstrzymał wnioskodawczynie wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku w oparciu o treść art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

(bezsporne: decyzja z dnia 10 października 2011 roku – k. 95-96 plik I akt ZUS)

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt K 2/12 Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z Konstytucją.

(bezsporne: wyrok TK z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 – Dz. U.2012 poz. 1285)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 22 listopada 2012 roku.

(bezsporne: decyzja z dnia 17 grudnia 2012 roku – k. 131-132 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego odmówił uchylecia decyzji z dnia 10 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

(bezsporne: decyzja z dnia 4 kwietnia 2013 roku – k. 171-172 plik I akt ZUS)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzony w niniejszej sprawie, w szczególności o powołane dokumenty z akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wiarygodność zgromadzonych dokumentów, jak również ich treść nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania. Jednocześnie Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do negowania ich autentyczności.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne.

Problematyka zawieszenia prawa do emerytury z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia była w dotychczasowym ustawodawstwie przedmiotem licznych nowelizacji. Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w swej pierwotnej wersji uzależniała nabycie prawa do emerytury jedynie od osiągnięcia odpowiedniego wieku oraz udowodnienia wymaganego stażu pracy, przy czym regulacja ta nie przewidywała zawieszenia prawa do emerytury z uwagi na dalsze pozostawanie w stosunku pracy przez osobę, która nabyła to prawo – art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku.

Na mocy ustawy z dnia 21 stycznia 2000 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 9, poz. 118) wprowadzono obowiązek uprzedniego rozwiązania stosunku pracy w celu realizacji prawa do emerytury – art. 103 ust. 2a. W konsekwencji osoba, która po dniu 1 lipca 2000 roku (chwila wejścia w życie przedmiotowego przepisu), spełniała warunki do uzyskania emerytury, mogła jedynie wystąpić o ustalenie prawa do tego świadczenia, przy czym jego realizacja ulegała zawieszeniu z mocy ustawy.

Norma prawna zawarta w art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych została derogowana na podstawie art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507), co spowodowało, że od dnia 8 stycznia 2009 roku realizacja świadczeń emerytalnych ponownie została uniezależniona od przesłanki rozwiązania stosunku pracy przez osobę uprawnioną.

Powyższy stan prawny obejmował jedynie okres do dnia 31 grudnia 2010 roku, albowiem na mocy art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr

257, poz. 1726) w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodano art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Znowelizowany przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rodził skutki prawne zarówno dla emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury od chwili jego wejścia w życie, jak również osób, które nabyły uprawnienie do emerytury w okresach wcześniejszych. Jednocześnie ustawodawca przewidział w art. 28 ustawy zmieniającej okres przejściowy dla osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, polegający na możliwości dalszego pobierania świadczenia bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do dnia 30 września 2011 roku. W przypadku nierozwiązania stosunku pracy do tej chwili, organ rentowy zobowiązany został do wstrzymania wypłaty świadczenia, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

Treść przytoczonych powyżej przepisów prowadzi do wniosku, iż różnicowanie sytuacji prawnej osób uprawnionych do emerytury związane było z okolicznościami dwojakiego rodzaju. Po pierwsze niezbędne było określenie chwili, w której dana osoba nabywa prawo do emerytury. Po wtóre istotnym było również ustalenie, czy w chwili uzyskania uprawnienia do świadczenia pozostawała w stosunku pracy. W konsekwencji osoby, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, uprawnione były w świetle art. 28 ustawy zmieniającej do pobierania świadczenia bez konieczności uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, ale jedynie do dnia 30 września 2011 roku, zaś osoby, które nabyły prawo do emerytury w okresie obowiązywania art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (a więc od dnia 1 stycznia 2011 roku), zobligowane były do uprzedniego rozwiązania stosunku pracy w celu realizacji świadczenia emerytalnego.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu powyższego wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że jeśli ubezpieczony już raz warunki do nabycia prawa skutecznie spełnił (na gruncie rozpatrywanej sprawy – osiągnął wiek emerytalny i odpowiedni staż pracy – bo taka była treść ryzyka emerytalnego dla osób, które przeszły na emeryturę **od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku**), to niedopuszczalne jest – z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa – nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury. Osoby, o których mowa, podjęły decyzje o przejściu na emeryturę, nie mogąc przewidzieć, że przepisy zmienią się na ich niekorzyść. W przeciwnym wypadku nie składałyby one wniosku o ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego, bo korzystniejsze byłoby dla nich pobieranie wynagrodzenia niż dużo mniejszej emerytury, o którą wystąpiłyby po ustaniu zatrudnienia i która wówczas była wyższa niż ta wyliczona w chwili, gdy złożyły wniosek po osiągnięciu wieku emerytalnego (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. K 2/12, Dz.U. 2012, poz. 1285). Z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw – 22 listopada 2012 roku - utracił moc art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. **Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie ma zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku.** Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od dnia 1 stycznia 2011 roku.

Ustalony w przedmiotowej sprawie stan faktyczny wskazuje, że G. K. nabyła prawo do emerytury z dniem 1 kwietnia 2009 roku, a więc należy do kategorii osób objętych normatywnymi skutkami wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku (dotyczy osób, które nabyły prawa do świadczenia emerytalnego w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku). Jednocześnie wypłata przyznanego świadczenia została wstrzymana decyzją z dnia 10 października 2011 roku na okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku, gdyż od dnia 22 listopada 2012 roku organ rentowy podjął na nowo wypłatę emerytury skarżącej.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. do wypłaty emerytury G. K. za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji.

Należy dodać, że akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą nie powinien być stosowany przez sąd w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2000 roku, III ZP 27/00, OSNP/2001/10/331, OSNP – wkł. 2001/6/4, M. Prawn. 2001/8/430, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 roku, V CSK 402/11, LEX nr 1226776).

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 30,00 zł tytułem opłaty poniesionej przez nią od zażalenia.

Zarządzenie

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wypożyczając akta rentowe.

30.04.2014r.